Projecte esquemàtic de la taula comunitària de Sant Antoni

1. **Introducció:**

En el següent document presentem les línies generals que tenim pensades per a seguir en la construcció de taula i estructura comunitària de Sant Antoni. Al tractar-se d'un projecte en formació on les decisions es prenen en col·lectivitat, qualsevol previsió, especialment distanciada en el temps, seria contraria a la forma en la que proposem treballar plegats. No obstant podem explicar a dia d'avui quins propòsits tenim i cap a on preveiem l'acció. Alhora aquest document també serveix per situar on estem en aquest procés de construcció i acció.

Aquest document està elaborat des de la Federació d'entitats de Calàbria 66, recull reflexions i acords que es van treballar durant la taula de governança del pla de casals comunitaris. Alhora també hi ha propostes encara per compartir amb la resta de participants.

Donat el caire esquemàtic de l'exposició hi ha detalls i concrecions que no apareixen.

2. **Antecedents:**

Partim d'un barri ric en quant al teixit associatiu, on el petit comerç de proximitat i les associacions veïnals han dialogat i col·laborat tradicionalment. Mostra d'aquesta extensa vida associativa és la festa major, anticipa una forma de treballar a partir d'un bon nombre de singularitats. Aquest treball cooperatiu des de la diversitat es materialitza de forma continuada amb la creació de la Federació d'entitats de Calàbria 66 i la gestió de Calàbria 66.

Més enllà de la històrica tasca en la vida el barri de l'AVV, cal destacar la creació al 2011 de l'ONG De veí a veí per donar suport a veïns que patien de forma greu la crisis que s'inicià el 2008, i el sorgiment de Fem Sant Antoni, cap el 2015, per entre altres coses organitzar-se front el problemàtica de l'habitatge al barri. Aquestes entitats i col·lectiu són algunes de les que conformen la Federació d'entitats de Calàbria 66, des de l'inici ha mostrat un interès en la intervenció i millora de la vida del veïnat del barri des de la cooperació de les organitzacions que la conformen.

Per altra banda, des de districte, tot i no haver un pla de barri o precisament per això, s'instaura una figura de tècnica comunitària. Després d'un diagnòstic de barri, al 2017, es decideix encara l'envelliment del nostre veïnat, especialment les problamàtiques com la solitud no desitjada. On entitats, equipaments i

administracions treballen conjuntament.

La irrupció de la pandèmia ha fet capgirar les dinàmiques, les previsions de treball i les prioritats a atendre, alhora ha agreujat problemàtiques precedents. Aquesta situació va fer encara més evident la necessitat de solidaritat entre veïns i alhora la capacitat de resposta ràpida, efectiva i empàtica d'un veïnat organitzat, especialment cap els més vulnerables.

La pandemia aporta també un llistat de veïnes i veïns que no formant part de la vida associativa del Barri i desconeixen els àmbits de participació s'ofereixen per ajudar en necessitats concretes

Del pla pilot de casals comunitaris, pensat per dotar de més recursos les xarxes veïnals que havien sorgit com a resposta a la situació covid, destaquem com a acció principal començar a construir una taula comunitària de barri i una estructura comunitària per a encarar problemàtiques a mitjà i llarg plaç, moltes d'aquestes prèvies a la covid i moltes d'aquestes agreujades per la crisis que se n'ha derivat.

3. **Justificació:**

Aquestes situacions ens mostren, com des de lògiques de funcionament diferents i pròpies, l'acció des del veïnat organitzat combinada amb els diferents agents que actuen al barri pot assolir resultats i un abast superiors, com per exemple la capacitat i formes d'arribar a realitats que es mantenen residuals o inaccesibles per administracions i/o entitats.

A diferència d'altres barris no comptem amb un pla comunitari, amb una disposició de recursos i serveis específics alguns dels quals serien molt beneficiosos per a molts dels nostres veïns. Tot i això no renunciem de procurar intervenir en el barri des d'una perspectiva comunitària i de la forma més integral possible. Tot i que els recursos dels que disposem, en el millor dels casos, en prou feines cobreixen les distintes actuacions ordinàries dels diferents participants.

Tal com exposavem volem incidir en problemàtiques sostingudes a partir d'accions sostingudes i implicant diferents agents que intervenen en la vida del barri, prioritzant les situacions de vulnerabilitat. Veiem imprescindible que el veïnat estigui profundament implicat en aquesta estructura i funcionament comunitari de barri, per a que no sigui vist com quelcom administratiu aliè amb certa exterioritat.

Aquest dibuix d'acció, tot i les virtuts que es desprenen d'aquest àmbit d'acció local, on es pretén un treball col·laboratiu amb les administracions, conté certes limitacions. Doncs les administracions i serveis locals no tenen la capacitat de materialitzar solucions més profundes per a desenvolupar solucions o actuacions

efectives a greus problemàtiques. Tot i això, disposar del coneixement de la manca de recursos d'aquestes administracions i les limitacions que aquestes pateixen poden servir per tal de produir consciència crítica i reivindicació dirigida cap a aquells estaments que poden fer-hi quelcom.

4. **Objectius:**

Donar resposta a les diferents realitats del barri.

Aquest objectiu, general pot semblar un xic inespecífic, l'hem desplegat en els següents:

Compartir coneixements, sensibilitats i recursos.

Fomentar la cooperació.

Detectar problemàtiques concretes.

Adequar resposta a necessitats concretes a partir de les capacitat de les entitats i administracions.

Els àmbits d'actuació potencialment són molt diversos, es podrien plantejar una infinitat de qüestions a abordar i accions a implementar. Per tal d'establir una priorització de les nostres accions ens guiarem per la reflexió col·lectiva, a partir de la nostres capacitats i utilitzant el concepte de vulnerabilitat.

- Vulnerabilitat:

En les darreres reunions de la taula de governança vam assenyalar l'interès per explorar a partir de la vulnerabilitat, doncs allà on es detecti un major grau de vulnerabilitat és més urgent evocar-hi esforços per tal de pal·liar o revertir (en el millor dels casos) la situació.

La vulnerabilitat és un concepte complex, ha estat estudiat/definit en diverses disciplines (algunes més enllà de les ciències humanes) i pot estar compost de molts altres conceptes. Podríem començar a situar una definició de la vulnerabilitat com una característica relacional enfront d'un risc/amenaça a patir un mal, un mal de caràcter físic, emocional i/o social. Aquest es pot aplicar tan a individus com a col·lectius.

Part d'aquesta complexitat en la definició, però que per altra part li proporciona un interès al concepte és que es pot definir com una característica definitòria de l'existència humana, l'ésser humà com vulnerable. Per exemple tothom, per molt bé que ens hagi anat la vida, hem transitat per moments clarament de d'alta

vulnerabilitat, especialment si ens definim com a individus, quan som nadons, quan hem patit alguna malaltia, on la cures esdevenen imprescindibles per a la propia continuïtat de la subsistència. A més d'aquest aspecte que en el pla teòric ens iguala en certa manera, tots som éssers fràgils, també ens allunya de certes ideacions individualistes on s'aspira i alhora es parteix l'individu plenament autònom i il·lusoriament autosuficient, on la cura de l'altre queda com quelcom residual. Les nostres formes de vida estan lligades a les condicions que possibiliten aquestes formes de vida, estem immersos en la interdependència. Aquest lligam es transformable en explotació, dominació i violència.

Però tot i assenyalar que la vulnerabilitat i la fragilitat la puguem situar com a quelcom intrínsec a la condició humana, cal dir que no tothom ni totes les situacions comporten el mateix grau de vulnerabilitat. La definició de vulnerabilitat i la gradació d'aquesta situades en un món social portarà a que les "amenaces" i la capacitat de resiliència tinguin un component social en la gènesi, manteniment i variació. La desigualtat, uns serveis del benestar insuficients, lògiques de dominació i lògiques socioeconòmiques juguen un paper cabdal per a generar situacions de vulnerabilitat significatives, una distribució desigual de la vulnerabilitat. Denominar un grup com a vulnerable, pot esdevenir un pas de reconeixement que de la necessitat d'acció, però alhora un reforçament de jerarquies socials en una lògica paternalista.

Així doncs mitjançant la vulnerabilitat podem estudiar i intervenir en diferents fenòmens característiques ben diferents, doncs és un concepte molt general, per tant l'especificitat de cada fenomen sobre el que volem intervenir. Podem posar l'èmfasi amb el subjecte definit com vulnerable, la situació i la relació on es produeix aquesta vulnerabilitat o sobre tot plegat.

5. **Construcció de la taula comunitària:**

Hem caracteritzat la taula comunitària com un lloc de trobada, transversal, amb una composició heterogènia i plena de singularitats, on es combinen lògiques de funcionament diverses i orientada al barri.

Tenim en funcionament la taula de Gent Gran i la de Salut que fan unes tasques concretes i on ara també s'incorpora el projecte Radar. Els dinars en companyia són un exemple del que podem fer la societat civil per fer un barri més humà.
Per un altre costat la participació de les escoles ens dóna unes possibilitats grans de cara a poder traslladar la feina a les famílies dels nens i també el donar a conèixer l'Associacionisme als joves i per tant fer una tasca de futur. Estem satisfets amb les accions fetes des de les escoles per establir relacions amb la gent gran i entenem que és una via vàlida com l'esmentada abans.
També el tenir les escoles a la taula ens permetrà conèixer millor les necessitats del

jovent i fer accions concretes en aquesta franja d'edat.

Composició: Pel que fa el nivell associatiu es treballarà a partir d'un estudi basat en breus entrevistes orientades a la disposició i participació en la taula i/o estructura comunitària. Aquesta presència associativa s'ha de complementar amb els agents que actuen al barri.

Canals de comunicació:

- Interns: per tal de poder estar en contacte i treballar més enllà de les reunions. Proposarem utilitzar la plataforma Decidim.

- Externs: per una banda dirigit al veïnat, per a estar al corrent de la tasca feta, poder participar, fer crides, fer arribar propostes (a nivell telemàtic, paper, presencial…) Per l'altra alhora també recollir impressions i propostes del veïnat. S'han de crear estratègies per tal fomentar la participació de la població que acostuma a quedar més al marge per diferents motius, cosa que implica diferents estratègies.

Capacitat de detecció:

Tal com hem esmentat un dels punts més interessants de l'estructura comunitària rau en la possibilitat combinació de les capacitats de detecció des de diferents àmbits i formes; sumat a la possibilitat de que la detecció pugui trobar la resposta més adequada dintre de les disponibles. Finalment també la detecció ens pot indicar problemàtiques no detectades i fer-nos pensar en noves formes de afrontar-les.

Tot seguit fem esment de les diferents vies de detecció disponibles:

- Serveis socials
- CAP
- Centres educatius
- Punt d'informació i acció del barri
- Equipaments i biblioteca
- Comerç i farmàcies
- Parròquies i similars
- Fruit de l'acció de les entitats i col·lectius

La majoria de la informació a compartir seria de caràcter general sense dades personals, excepte en els casos que hi hagués una derivació on es respectaria la protecció de dades.

Proposta d'estructura:

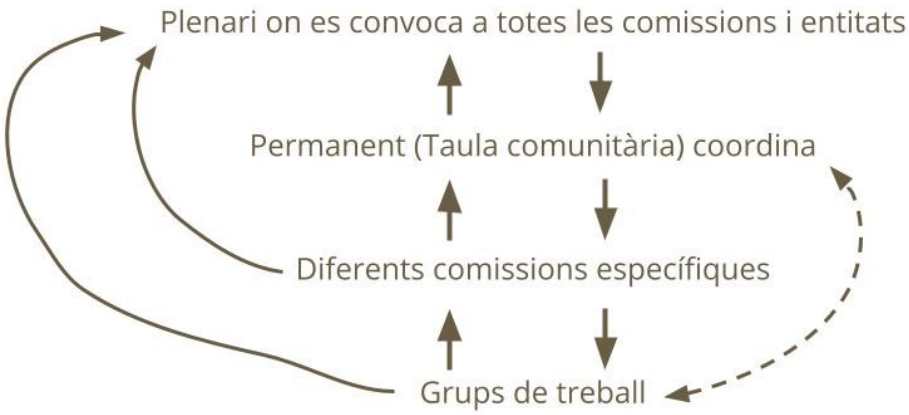

Plenari:

Tots els col·lectius que participen, ¿Reunió oberta?
Reunions previstes de caire anual.

Tasques:

- Balanç de les accions realitzades durant l'any.
- Avaluar les propostes d'acció i funcionament per l'any vinent.
- Recollir noves iniciatives d'acció, inquietuds i propostes de funcionament

Taula comunitària:

Partirem de l'hereva de la taula de governança.
A mesura que anem avançant amb la construcció hi hauria d'haver representants de comissions i grups de treball.
Reunions previstes de caire mensual aproximadament.

Tasques:

- Construcció de la taula i estructura comunitària.
- Coordinació de l'estructura comunitària.
    - Seguiment de les accions i iniciatives de les comissions i grups de treball. Seguiment d'iniciatives de caire comunitari aïllades (sense que estiguin dins de grups de treball o comissions)
    - Plantejaments de noves iniciatives, nous aspectes a treballar.

- Preparació del plenari.

Comissió de gent gran:

En funcionament des del 2018.
Conformada per entitats, equipaments, CAP, Serveis socials, projectes específics de l'ajuntament.

- Grups de treball:
    - Prescripció social: S'engega de forma reduïda la prescripció des del CAP.
    - Sensibilització als instituts: A partir del projecte Presents es començar a treballar i un concurs de logos per a la comissió amb Escola Pia i Salesians. Al setembre mirarem d'incorporar Viladomat i Milà i Fontanals.
    - Escola de salut, gent gran: A partir d'un grup es programen unes sessions trimestrals.
    - Radars: Es fa seguiment de com s'està implementant.

En les properes sessions mirarem d'incorporar a les reunions de la comissió a veïns d'edat avançada per mirar de trencar la lògica que situaria aquests veïns només com a objecte de les intervencions.

Comissió d'infància/adolescència:

Per constituir.
Es va remarcar com una de les temàtiques prioritàries per a desplegar l'acció comunitària.
Iniciarem una diagnosis participativa per tal trobar situacions de vulnerabilitat relacionada amb la infància a les que puguem donar resposta.
Es pretén que a partir de la investigació col·lectiva es conformi la comissió per a començar a pensar i implementar actuacions.

- Accions vigents relacionades amb vulnerabilitat i infància:
    - Escoleta.
    - Casals infantil i de joves.
    - Reis macus.

Grup de dones/feminismes:

En construcció.

A partir de entitats i col·lectius de dones o seccions amb plantejaments feministes. Seria interessant que aquest grup s'acabés incorporant a l'estructura comunitària, per incorporar accions en aquest sentit i per tenir atenció feminista de forma continua en el global de les nostres accions.

Cultura:

S'han encetat reunions periòdiques entre els diferents equipaments culturals.
En octubre començarem una prova d'agenda cultural conjunta.

Projecte Sala mercat: Activitat cultural sostinguda al voltant del mercat de Sant Antoni. Caldrà parlar amb el mercat i associacions i mirar de presentar un projecte a l'ICUB. Hi ha converses per tal de començar a treballar-ho amb la col·laboració de l'Arnau itinerant.

Grup de treball revisió d'estudis de barri:

Proposta de creació d'un grup per tal de recollir, analitzar i sistematitzar la informació respecte diferents estudis on hi hagin dades poblacionals sobre el barri de Sant Antoni.

- Oferir informació a la taula comunitària.
- Suggerir alguns aspectes que ens puguin interessar de cara a nous estudis.
- Oferir un marc per a possibles investigacions a nivell de barri sobre aspectes concrets.

Accions actives, no situades en comissions o grups de treball

Caldrà fer seguiment i estar atents a les necessitats i possibilitats de millora.

- Punt d'informació i acció del barri de Sant Antoni.
- Atenció directe ONG De veí a veí a famílies vulnerables.
- Repartiment d'aliments i productes bàsics Indian culture center.
- Repartiment d'alimentació sensellarisme ONG De veí a veí.
- Suport a tràmits telemàtics, punt Òmnia de Sant Antoni.
- Punt d'assessorament sobre problemàtiques d'habitatge, Fem Sant Antoni.
- Riders solidaris, ONG De veí a veí.

6. **Conclusions**

Presentem un projecte, o la continuació d'un projecte, que busca la millora de la vida al barri, especialment pel veïnat que es troba en situació de vulnerabilitat. Es parteix de la promoció de la solidaritat com a valor i motor d'acció i transformació, de la coordinació i del diàleg, en l'horitzó de transformar i estendre la idea i la realitat d'un barri que esdevé una comunitat on es té cura i treballa pel veïnat.

Creiem que tenim una base prou sòlida per engegar un projecte ambiciós i que permeti la relació entre veïns, entitats, serveis municipals, farmàcies, cap, escoles... I poder assolir objectius comuns amb mitjans i implicació de molts agents socials.

Precisem però d'una coordinació potent i activa, si no no serà possible.

Tot i comptar amb la figura d'una tècnica comunitària, i el suport d'Acció comunitària, per desenvolupar aquesta tasca d'una forma adequada amb l'implicació profunda del veïnat, caldrà que des de l'equip tècnic de la Federació d'entitats de Calàbria 66 es dediquin hores de feina, tal com s'ha estat fent en els mesos precedents. Degut a la limitada plantilla que hi ha per la gestió d'un equipament, Calàbria 66, obert els 7 dies de la setmana, aquesta dedicació pot afectar a la gestió, o millor dit el suport a l'autogestió, d'aquest equipament.

A més de l'esforç professional esmentat, de les associacions i dels professionals dels diferents agents del barri, és necessari comptar em recursos. Aquests servirien per cobrir aquells aspectes i fer viables algunes de les iniciatives que decidim encetar i la contibuitat i millora d'altres. Tot i poder recorre altres vies de finançament, no sempre suficients, per a projectes concrets; necessitem recursos que no estiguin predeterminats, que s'adaptin i facin possible aquest projecte d'ambició integral de barri i pel barri.